

Limba și literatura română

Caietul elevului

Clasa a VII-a

Florentina Sâmișăian
Sofia Dobra
Monica Halaszi
Anca Davidoiu-Roman
Horia Corcheș

art Klett

Cuvânt-înainte

Dragi elevi,

Vă propunem prin volumul de față un caiet conceput special pentru voi, care grupează exerciții diverse, cu grade diferite de dificultate și, sperăm, atractive. Acestea vă ajută să aprofundați ceea ce ați lucrat la clasă și, în același timp, vă oferă deschideri noi pentru temele abordate în clasa a VII-a.

Domeniile cuprinse sunt lectura, limba română și redactarea, urmând ca profesorul ori, de ce nu?, chiar voi să alegeți ce veți lucra singuri acasă.

Când am scris acest caiet, am avut în minte copiii de vârsta voastră, fie că este vorba de copiii noștri, fie de cei ai prietenilor sau de elevii noștri, care ne-au ajutat cu sugestii și cu idei privitoare la interesele sau preferințele generației voastre.

Pentru finalul fiecărei unități de învățare, veți găsi în acest caiet un test prin care veți putea verifica în ce măsură stăpâniți conținuturile abordate, precum și câte o fișă de autoevaluare pentru fiecare unitate. Aceasta vă ajută să identificați în ce măsură ați dobândit competențele exersate în unitatea respectivă, atât prin *Caietul elevului*, cât și prin parcurgerea manualului *Limba și literatura română. Clasa a VII-a* al Editurii Art Klett.

Sperăm să vă placă nu doar textele și exercițiile propuse, ci și cum se prezintă acest caiet, cu imagini vesele și un design plăcut.

De felul în care veți reuși să folosiți limba română în comunicare depinde în mare măsură reușita voastră și la alte discipline, așa că vă dorim să exersați cu folos și cu plăcere cât mai multe dintre activitățile pe care vi le-am propus.

Mult succes!

Autorii

Cuvânt-înainte	3
--------------------------	---

Unitatea I. Călătorie în necunoscut

Lectură

Textul narativ literar în proză	8
Textul nonliterar, textul discontinuu. Anunțul	14

Limbă română

Fraza	16
Conjunția	18
Derivarea	20
Compunerea. Familia lexicală.	22
Pleonasmul	24
Categoriile semantice (actualizare). Confuziile paronimice	26
Îmbinări libere de cuvinte și locuțiuni. Termeni științifici. Limbaj popular. Variație regională a limbii	28
Utilizarea corectă a accentului. Variantele accentuale admise/neadmise de normă	30

Redactare

Etapele scrierii. Organizarea unui text în funcție de situația de comunicare	32
--	----

Evaluare	36
---------------------------	----

Unitatea II. Aproape de ceilalți

Lectură

Textul narativ literar. Mijloace de construcție a personajului	40
--	----

Limbă română

Verbul. Tipuri de verbe	48
Modurile și timpurile verbului.	52
Forme verbale nepersonale: infinitivul și participiul	55
Forme verbale nepersonale: gerunziul și supinul	56
Posibilități combinatorii ale verbului. Circumstanțialul de cauză	57
Circumstanțialul de scop	59

Redactare

Caracterizarea personajului	60
---------------------------------------	----

Evaluare	64
---------------------------	----

Unitatea III. Harta sentimentelor

Lectură

Textul liric. Limbajul figurat	68
--	----

Limbă română

Substantivul	74
Prepoziția	78
Posibilități combinatorii ale substantivului	80
Adjectivul	82
Posibilități combinatorii ale adjectivului.	84

Redactare

Textul descriptiv	86
Comentarea unor pasaje dintr-un text. Descrierea unei emoții	89

Evaluare	92
---------------------------	----

Unitatea IV. Granițe între lumi

Lectură

Textul narativ literar în versuri	96
Textul multimodal (actualizare). Enciclopedia	102

Limbă română

Pronumele personal. Pronumele personal de politețe. Pronumele reflexiv	106
Pronumele și adjectivul pronominal posesiv	108
Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ	110
Pronumele nehotărât și adjectivul pronominal nehotărât.	112
Pronumele și adjectivul pronominal interogativ	114
Pronumele și adjectivul pronominal relativ	116
Pronumele și adjectivul pronominal negativ	118
Adjectivul pronominal de întărire.	120
Posibilități combinatorii ale pronomelui.	122

Redactare

Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat. Integrarea părților.	124
--	-----

Evaluare	128
---------------------------	-----

Unitatea V. Lumea de pe scenă

Lectură

Textul dramatic132
Dialogul în textul nonliterar. Interviul139

Limbă română

Numeralul. Posibilități combinatorii ale numeralului144
Adverbul. Posibilități combinatorii ale adverbului146
Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă148

Redactare

Tipare textuale de structurare a ideilor. Cererea150
---	------

Evaluare156
---------------------------	------

Unitatea VI. Cunoașterea de sine

Lectură

Textul liric160
------------------------	------

Limbă română

Sintaxa propoziției164
-------------------------------	------

Redactare

Stil: naturalețe, armonie, varietate, originalitate, concizie168
---	------

Evaluare170
---------------------------	------

Fișe de autoevaluare173
---------------------------------------	------

U1 Călătorie în necunoscut

Competențe generale și specifice

- 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri**
 - 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
 - 2.3. Adecvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul lecturii
 - 2.4. Dezvoltarea competenței de lectură prin diversificarea activităților consacrate cărții
- 3. Redactarea textului scris de diverse tipuri**
 - 3.1. Redactarea unui text complex, având în vedere respectarea etapelor procesului de scriere și selectarea unor structuri adecvate intenției de comunicare
 - 3.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor eficiente sau adecvate de redactare, aplicând în activitățile curente de redactare strategiile învățate, personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia
- 4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**
 - 4.2. Exprimarea clară a intenției comunicative prin corelarea achizițiilor lexicale și semantice cu cele sintactice și morfologice din limba română standard
 - 4.3. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă
 - 4.4. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală
 - 4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

Textul narativ literar în proză

1 Citește următorul text, în care vei putea afla continuarea aventurilor din manual ale Biancăi.

Lumea s-a lărgit dintr-odată!

de Veronica D. Niculescu

Au trecut două luni de când sunt aici. Îmi amintesc bine dimineața de vară când am plecat pentru totdeauna de la grădina zoologică. Spaima din primele clipe și toată uimirea care i-a urmat, pe drumul înapoi.

Cu o zi înainte, îngrijitoarea mi-a dat de înțeles că o să se întâmple ceva. Mă jucam lângă gard, nu mă mai lăsam provocată de fluturi, pățisem ce pățisem și mă străduiam să fiu cât mai cuminte. Femeia s-a apropiat, a pus în jgheaburi bucățile de pâine neagră și-a zis:

– Ehe, cu cine mai vorbesc eu de mâine, Bianca? Nu-i ursuleț mai șod ca tine pe-aici și nici păsărelele nu se trezesc mai devreme ca matala. Și, chiar de s-ar trezi, ele nu m-ascultă...

A doua zi, cu noaptea-n cap, s-au auzit pași pe alei. În aburul albastrui al zorilor, s-a ivit un grup de oameni. Semănau întru câtva cu cei văzuți în curtea cu florile roșii. Eu picoteam lângă gard. Le-a fost ușor să se apropie, să ducă pușca la ochi și să tragă. I-am văzut făcând toate astea, dar apoi, încetișor, ca legănată de valuri, n-am mai văzut nimic.

Când am deschis iarăși ochii, eram într-o cușcă mult mai mică. Arăta ca un coteț care huruia, duduia, se legăna. Eram într-o mașină. Prin gemulețul din față vedeam doi oameni: unul rotea de volan, celălalt studia o hartă. Prin geamul din spate se vedea drumul.

La început, schimbarea asta m-a îngrozit. Dar treptat, privind afară, m-am liniștit. Ce minunat era totul, chiar și văzut de aici, din cotețul meu ce

se mișca iute! Parcă aș fi zburat pe un covor fermecat, care mă purta cu viteză prin orașe, peste dealuri, prin păduri. La un moment dat, am ajuns printre munți. Am mers și-am tot mers pe malul unui râu mare și învolburat, iar munții dimprejur tot creșteau, valuri de păduri și creste de piatră. Cerul era mai albastru decât îl bănuisem vreodată. Tot privind în urmă la aceste minunății, mă gândeam: Oare ce mă așteaptă în față? Oare unde mă duc?

*

„Mara Dumitrescu, la festivalul literar Poetika Belgrad“. Titlul mi se pare ireal. Așa, mic cum e el, pe coloana de știri culturale din *Vocea Sibiului*, îmi face stomacul să se strângă de emoție. O să mă descurc acolo, singură printre străini? Am cumpărat ziarul din gară, exact înainte să plec.

Ca să ajung la Belgrad, trebuie să iau avionul din București. Iar ca să ajung în București, trec prin Brașov cu trenul. Și, dacă tot trec prin Brașov, am plănuit un ocol pe la Pădurea Albastră. Acum sunt în tren, câmpuri de floarea-soarelui mi se perindă pe lângă umăr și emoțiile cresc. Un fost coleg de facultate, Andi, mă așteaptă la Brașov ca să mă ducă în locul acela misterios din pădure, unde nu se poate ajunge ușor.

*

La un moment dat, mașina s-a oprit și oamenii au coborât. Au venit în spate, să se uite la mine.

– Ce faci, Bianca, îți place drumul? a întrebat unul dintre ei, uitându-se pe geam.

– Nu știu cât de tare îi place, dar nici nu se-agită prea mult, a zis celălalt, tipul cu harta. Anestezia a fost slabă, n-am vrut s-o năucesc. În fond, e doar un pui...

– Într-o oră ajungem.

– Da, ce-a fost mai greu a trecut.

De aici, drumul s-a schimbat complet. Era de parcă lăsaserăm în urmă toate orașele de pe fața pământului. Am mers pe un drum cu pietriș, apoi am continuat pe unul mai îngust, de pământ, marginit de păduri cât vedeai cu ochii. Cotețul meu pe roți se hurducăia tot mai tare, așa că șoferul a zis:

– Musai s-o lăsăm mai moale pe-aici, șefu'. N-am vrea să se strice ceva și să rămânem noaptea-n pădure cu un ursuleț flămând în mașină.

– Bineînțeles că n-am vrea, a zis omul cu harta, destul de agitat.

Agitația asta a lor mi s-a transmis și mie. Mi-era sete, se făcuse cald, aș fi vrut să ies la soare, să mă întind, poate chiar să trag un pui de somn, cum îi șade bine oricărui ursuleț la amiază. Însă mi-am zis că mai bine aș fi cu băgare de seamă. Am încercat să mă concentrez. Dar pădurile nesfârșite, care mi se perindau prin fața ochilor, verzi, înalte, splendide, m-au adormit în cele din urmă.

*

Andi m-a așteptat în gara din Brașov; de îndată ce am ajuns acolo am pornit-o cu mașina spre munți. După ce-am ieșit din oraș și am scăpat de traficul aglomerat, am trecut prin câteva comune și sate, tot mai răzlețe, până când am lăsat în urmă orice așezare umană. Pe drumul abrupt, mașina icnea și pufăia. Îi eram recunoscătoare lui Andi că s-a încumetat la călătoria asta. El mai fusese pe-aici.

– Din fericire! a zis, conducând mașina de parcă ar fi mânat un armăsar năzdrăvan. Sincer îți spun, dacă nu știi unde se află locul ăsta, n-ai cum să-l găsești.

– Asta-i perfect. Un loc minunat pentru urșii care se reîntorc în pădure, i-am răspuns.

*

Când m-am trezit, fusesem adusă aici. Devenisem locatară a Rezervației de Urși Pădurea Albastră. M-am speriat când m-am văzut izolată într-un țărc. Dar ce surpriză! N-a durat mult și, cu alte mașini, au sosit și mama și frații mei. Erau așa de

adormiți când au venit, că nici n-au simțit cum sar pe ei, îi pup și-i trag de urechi.

În țarcul ăsta am locuit toți patru o vreme. De curând însă viața mea s-a schimbat: ne-au eliberat în rezervație. În ziua aceea, parcă lumea s-a lărgit dintr-odată! Și nu doar că de-acum locuiesc într-o pădure adevărată, dar îi am alături pe mama și pe frații mei. Și pe Mișa, pe Mura, pe Yogi, pe Bruno, pe Flora și pe mulți alți urși bruni pe care încă n-am avut onoarea să-i întâlnesc.

*

– În rezervația noastră trăiesc douăzeci și șase de urși, mi-a zis Victor Rotariu, fondatorul rezervației. Ultimii aduși sunt cei de la Sibiu. Dacă n-ar fi fost întâmplarea de astă-vară, poate că lumea n-ar fi cerut eliberarea. Ai un merit în povestea asta, Mara.

– Mulțumesc, am răspuns, un pic stânjenită.

– Haideți să vedem dacă aveți noroc. La ora 12, le dăm o gustare aici, în luminișul de la gard. Gustarea e mai ales pentru nou-veniți, fiindcă veteranii s-au obișnuit în libertate și se descurcă.

Așteptând să apară Bianca, am întrebat dacă urșii de la Sibiu s-au împrietenit cu ceilalți. Domnul Rotariu mi-a spus:

– Da, chiar se înțeleg bine. Vedeți voi, urșii ăștia au cunoscut captivitatea. Mulți au fost chinuți: Bruno a mers pe bicicletă la circ, Mișa a trăit în curtea unui restaurant, unde îl săcâiau tot felul de gură-cască. Unu-i firav, altu-i gingaș, altu-i sperios și retras... Bianca e cea mai veselă dintre ei. O să se descurce de minune. Șșș! Liniște! Uitați-vă acolo! Îi vedeți? O vedeți?

Îi vedeam. O vedeam. Inima îmi bătea atât de tare, că mă temeam să nu se audă și să deranjeze urșii din Rezervația Pădurea Albastră. Pe o potecă umbroasă, printre brazi, înaintau înspre luminiș o ursoaică și trei pui. Unul dintre pui deschidea drumul, cu salturi vioaie care făceau să-i unduiască blănița de pe spinare. Pe piept i se distingeau un V alb. Chiar și cu privirea înțeșoșată, mi-am dat seama că e Bianca. Și că e fericită.

2 Completează enunțurile de mai jos, referitoare la textul citit.

La început am crezut că

M-a surprins că

O emoție pe care mi-a stârnit-o textul este

Aș vrea să știu

3 În povestea pe care ai citit-o se împletesc două fire narative. Completează cadranele de mai jos cu începutul paragrafelor care constituie fiecare fir narativ, după modelul dat.

Primul fir narativ

1. „Au trecut două luni“

2.

3.

Al doilea fir narativ

1. „«Mara Dumitrescu, la festivalul literar Poetika Belgrad».“

2.

3.

4 În ce anotimp a fost mutată Bianca de la grădina zoologică și cât timp a trecut de la această mutare, când începe relatarea? Transcrie, din prima secvență a textului, alte trei indicii temporale.

.....

.....

5 Notează numele orașului din care pleacă Mara, numele altor două alte orașe prin care urmează să treacă și numele orașului unde trebuie să ajungă.

.....

6 Menționează numele locului în care se află rezervația de urși.

.....

7 Documentează-te pentru a afla care dintre locurile identificate la exercițiile 6 și 7 sunt reale și care imaginare și notează-le în casetele de mai jos. Cum îți explici prezența în text și a unora, și a altora?

Locuri reale

Locuri imaginare

.....

.....

- 8 Formulează, pentru fiecare dintre secvențele identificate la exercițiul 3, câte o idee principală și câte două idei secundare și notează-le în tabelul de mai jos.

Primul fir narativ		Al doilea fir narativ	
Idei principale	Idei secundare	Idei principale	Idei secundare
1.		1.	
2.		2.	
3.		3.	

- 9 Ce diferență observi între acest text și narațiunea *Cum e lumea* în privința persoanei la care se narează? Câte voci narative există în acest text și cui aparțin ele?

.....

.....

- 10 Care dintre personajele din această povestire apar și în povestirea *Cum e lumea*?

.....

- 11 Completează insignele de mai jos, notând în interiorul lor personajele corespunzătoare.

12 Textul citit are două fire narative și mai multe personaje principale. Ce legătură constăți între aceste două aspecte?

.....

13 La ce se referă Bianca în al doilea paragraf al textului, atunci când afirmă „pățisem ce pățisem“?

.....

14 Transcrie, din prima secvență a textului, două enumerații și explică rolul acestora.

.....

.....

.....

15 Prezintă atitudinea pe care o are îngrijitoarea față de Bianca, utilizând două dintre următoarele substantive:

afecțiune

grijă

îngrijorare

prietenie

tristețe

.....

.....

16 Ce se întâmplă cu Bianca în fragmentul următor: „apoi, lent, ca legănată de valuri, n-am mai văzut nimic“?

.....

17 De ce crezi că cei doi care o transportă cu mașina pe Bianca își spun că n-ar fi bine să îi prindă noaptea cu un ursuleț flămând în mașină?

.....

.....

18 Precizează ce semnificație are titlul textului, preluat din gândul Biancăi atunci când afirmă: „În ziua aceea, parcă lumea s-a lărgit dintr-odată!“.

.....

.....

.....

.....

19 La ce crezi că se referă Bianca atunci când se gândește că acum locuiește „într-o pădure adevărată“?

.....

20 Notează un motiv pentru care Victor Rotariu afirmă că și Mara are un merit în eliberarea urșilor.

.....

21 Ce trăsătură a Marei este surprinsă indirect din replica „Mulțumesc, am răspuns, un pic stânjenită“?

.....

22 Care crezi că este motivul încețoșării privirii Marei, atunci când o zărește pe Bianca printre brazi?

.....

23 Ce s-ar întâmpla dacă nu ar exista rezervații pentru urși? Prezintă-ți opinia în rândurile de mai jos.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

24 Scrie o continuare a narațiunii *Lumea s-a lărgit dintr-odată!*, în care să surprinzi fie ce a urmat în călătoria Marei, fie un eveniment petrecut în rezervație după plecarea fetei.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Textul nonliterar, textul discontinuu. Anunțul

- 1 Citește anunțul de mai jos, afișat la avizierul unei școli gimnaziale din orașul Cluj-Napoca, județul Cluj.

Excursie pentru elevii claselor a VII-a și a VIII-a

În timpul săptămânii „Școala altfel“ se organizează, în perioada 10 – 12 octombrie (vineri, sâmbătă și duminică), o excursie la Sibiu, cu vizitarea orașului, a grădinii zoologice și a Muzeului Civilizației Populare Tradiționale ASTRA, situate în Dumbrava Sibiului.

Plecarea va avea loc vineri, 10 octombrie, ora 8, din curtea școlii, deplasarea realizându-se cu autocarul. Numărul de locuri este limitat la 46 de elevi, care vor fi însoțiți de cinci profesori.

Costul excursiei este de 400 de lei. Acesta include două nopți de cazare la o pensiune din Sibiu, cină pentru vineri seara, mic dejun, prânz și cină pentru ziua de sâmbătă și mic dejun pentru duminică.

Doritorii se pot înscrie direct la doamna profesoară de educație fizică Mioara Stroescu sau trimițând un e-mail pe adresa mioarastroescu@gmail.com, în care vor scrie datele următoare:

Nume și prenume	Clasa	Diriginte	Număr de telefon tată/mamă
-----------------	-------	-----------	-------------------------------

- 2 Completează enunțurile de mai jos, formulând opinii corespunzătoare.

♥ M-aș înscrie în această excursie, deoarece

♥ Nu m-aș înscrie în această excursie, deoarece

- 3 Care este tema textului de mai sus?

.....

- 4 Completează, fără să recitești textul, desenele de mai jos cu informațiile pe care ți le amintești.

Timpul (când? de când? până când?)

Spațiul (de unde? unde?)

Participanți (câți? cine?)

- 5 Recitește anunțul și completează, folosind o altă culoare, în desenele de mai sus informațiile care ți-au scăpat când ai rezolvat exercițiul 3.

- 6 Prin ce modalități se poate înscrie un elev în excursie? Completează cadranele de mai jos.

sau

7 Alege, bifând căsuța corespunzătoare unuia dintre verbele date, varianta de enunț care ți se pare mai potrivită. Completează-l apoi în spațiul punctat.

Anunțul citit

- m-a amuzat,
- m-a informat,
- m-a convins,
- m-a uimit,

pentru că

.....

.....

8 Anunțul dat este un text literar sau nonliterar? Explică, folosindu-te de exemple din text.

.....

.....

.....

.....

9 Ce tip de text este anunțul dat, ținând cont că în alcătuirea sa intră un text și un cap de tabel?

.....

.....

10 Lucrați în perechi. Redactați un anunț în care să prezentați o activitate pe care clasa voastră o va desfășura într-o zi din săptămâna „Școala altfel“, la care pot asista și elevi din alte clase, pe bază de înscrieri.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Fraza

- 1** Subliniază predicatele din textul de mai jos, adaptat după un fragment din textul *Lumea s-a lărgit dintr-odată!* de Veronica D. Niculescu.

Eu picoteam lângă gard. Au reușit să vină până aproape de mine, să țintească și să tragă. I-am văzut făcând toate astea, dar apoi, încetișor, ca legănată de valuri, n-am mai văzut nimic.

- 2** Precizează numărul de enunțuri complexe/fraze din textul de la exercițiul precedent.

.....

- 3** Indică numărul total de propoziții din fragmentul citat la exercițiul 1.

- 4** Transcrie enunțul simplu independent din fragmentul citat la exercițiul 1.

.....

- 5** Completează tabelul de mai jos cu propozițiile principale, respectiv cele secundare din fragmentul citat la exercițiul 1.

Propoziții principale	Propoziții secundare

- 6** Împarte în propoziții frazele din textul de mai jos, adaptat după un fragment din textul *Lumea s-a lărgit dintr-odată!* de Veronica D. Niculescu. Precizează între care dintre propoziții se realizează coordonare prin joncțiune și între care se realizează coordonare prin juxtapunere.

Arăta cu un coteț, dar acesta huruia, duduia, se legăna. [...] Prin gemulețul din față vedeam doi oameni: unul rotea de volan, celălalt studia o hartă.

.....

.....

- 7** Realizează, în chenarele date, schema frazelor de mai jos. Indică felul propozițiilor între care se stabilește un raport de coordonare.

- a** Acum sunt în tren, câmpuri de floarea-soarelui mi se perindă pe lângă umăr și emoțiile cresc.

b Au reușit să vină până aproape de mine, să țintească și să tragă.

c Am mers și-am tot mers pe malul unui râu mare și învolburat, iar munții dimprejur tot creșteau.

8 Continuă enunțurile de mai jos, utilizând verbele dintre paranteze, informații din textul *Lumea s-a lărgit dintr-odată!* și câte unul dintre conectorii din țarc, astfel încât între propozițiile frazelor rezultate să se realizeze un raport de coordonare, după modelul dat.

Ursoaica nu era trează (a picoti)

Ursoaica nu era trează, ci picotea lângă gard.

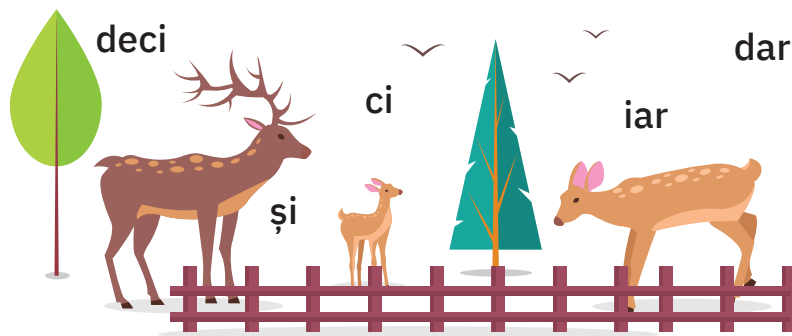
a Bianca nu mai dormea (a privi)

b Mașina se zdruncina (a încetini)

c Maria mergea la Belgrad (a ocoli)

d Satele rămâneau în urmă (a goni)

e În rezervație a ajuns și familia Biancăi (a locui)

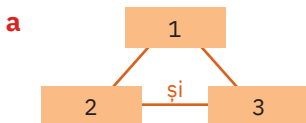
9 Rescrie, dintre frazele obținute la exercițiul 7, pe acelea în care poți înlocui conectorul cu virgulă sau cu semnul punct și virgulă.

.....

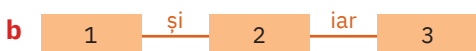
.....

.....

10 Alcătuieste fraze după schemele de mai jos, continuând enunțurile date.

Bianca vrea să

Bianca ajunge în rezervație și

Bianca adoarme, dar